

Předávání informací v rámci prevence ztráty bydlení a řešení dalších nepříznivých sociálních situací klientů

Zjednodušené shrnutí:

Souhlas klienta k získávání, shromažďování a předávání informací není třeba, pokud se jedná o údaje nezbytné pro úkony definované zákonnými předpisy, do čehož spadá i výkon sociální práce sociálních pracovníků obcí v přenesené působnosti, krajských úřadů a Úřadu práce ČR, a to za účelem řešení nepříznivé sociální situace klienta a v jeho prospěch nebo řešení situace hmotné nouze. Pro předávání informací mezi sociálním, bytovým a dalšími odbory obce je souhlas klienta nezbytný. V případě předávání informací mezi sociálními pracovníky v sociálních službách se můžeme odkázat na Etický kodex sociálního pracovníka ČR.

- 1) Souhlas s předáváním informací **nemusí být** zajištěn pro předávání informací mezi **sociálními pracovníky obecních úřadů obce s rozšířenou působností a sociálními pracovníky dalších institucí**¹ pokud se tak děje **za účelem řešení nepříznivé sociální situace klienta** – sociální pracovníci na sociálním odboru (v pověřené působnosti) se sociálními pracovníky v sociální službě, na ÚP ČR, na OSPOD, v nemocnici atd.

Doplnění:

- *Obecně platí, že informační povinnost nevzniká v rozsahu, v jakém subjekt údajů informacemi disponuje, v případě zákonné povinnosti má přednost tento titul a získání souhlasu subjektu údajů je nadbytečné.*
- *V případech, kdy se jedná o řešení nepříznivé sociální situace klienta sociálním pracovníkem obecního úřadu obce s rozšířenou působností a krajského úřadu v rámci činností sociální práce není písemný souhlas se zpracováním osobních údajů potřeba, neboť se jedná o činnosti uvedené § 92 a § 93 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Osobní údaje bez souhlasu klienta lze v rámci činností sociální práce také poskytnout poskytovatelům sociálních služeb, např. v rámci případové konference, která se komplexně zaměřuje na řešení nepříznivé sociální situace a také na klientův prospěch.*²

¹ § 92 zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb., v platném znění:

Obecní úřad obce s rozšířenou působností

a) *zajišťuje osobě, které není poskytována sociální služba, a je v takové situaci, kdy neposkytnutí okamžité pomoci by ohrozilo její život nebo zdraví, poskytnutí sociální služby nebo jiné formy pomoci, a to v nezbytném rozsahu; místní příslušnost se řídí místem trvalého nebo hlášeného pobytu osoby,*

b) *koordinuje poskytování sociálních služeb a poskytuje odborné sociální poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností; přitom spolupracuje se zařízeními pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, s Vězeňskou službou České republiky, Probační a mediální službou České republiky, správními úřady a územními samosprávnými celky,*

c) *na základě oznámení poskytovatele zdravotních služeb zjišťuje, zda je nezbytné poskytnout osobě umístěné ve zdravotnickém zařízení služby sociální péče a zprostředkovává možnost jejich poskytnutí; v případě, že nelze služby sociální péče osobě poskytnout, sděluje neprodleně tuto skutečnost poskytovateli zdravotních služeb, v jehož zdravotnickém zařízení je osoba umístěna,*

d) *na území svého správního obvodu koordinuje poskytování sociálních služeb a realizuje činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob; přitom spolupracuje s krajskou pobočkou Úřadu práce a krajským úřadem.*

² § 93 zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb., v platném znění

- 2) **Sociální pracovníci v sociálních službách** (a jiných institucí kromě obecních úřadů) si mohou předávat mezi sebou (ostatním SP jiných služeb a orgánů) **informace bez souhlasu klienta pouze při řešení jeho nepříznivé sociální situace v rámci sociálních prací v případě jednání ve prospěch klienta.**³
- 3) **Sociální pracovníci Úřadu práce ČR** si předávají informace **bez souhlasu** klienta a jsou povinni postupovat dle §64 odst. 2 písm. f⁴: V případech, kdy se jedná o řešení situace hmotné nouze klienta hmotné nouze a společně posuzovaných osob, jsou sociální pracovníci útvaru hmotné nouze povinni po uplynutí 3 měsíců stavu hmotné nouze spolupracovat se sociálními pracovníky obce a NNO při řešení jeho situace.
- 4) V rámci **předávání informací napříč odbory obecního úřadu** (např. sociální odbor s bytovým odborem, odborem životního prostředí atd.), **je nutný souhlas** s předáváním osobních údajů za účelem řešení nepříznivé sociální situace (viz příloha č. 2 a 3).
- 4a) **V souhlasu** s předáváním informací **musí být jasně uveden účel** (resp. souhlas je udělen ke konkrétnímu kroku), který ale lze napsat dostatečně široce (dá se rozfázovat). **V souhlasu** s předáváním osobních údajů musí být také **přesně specifikovány subjekty**, kterým budou za konkrétním účelem informace předávány. Je možné, pro jeden konkrétní účel udělit souhlas s předáváním informací více subjektům.
- 4b) **V rámci spolupráce mezi bytovým a sociálním odborem** (např. při prevenci ztráty bydlení nájemců/ klientů) může být tento **souhlas uveden již v příloze nájemní smlouvy – nesmí být ale ukotven přímo ve smlouvě.**
- 4c) Písemný souhlas může klient kdykoli odvolat a o tomto by měl být vždy informován.
- 4d) **Majitel bytu může jednat v zájmu nájemníka také na základě plné moci.**
- 5) **Další subjekty, které mohou identifikovat prvotní problém** (obvodní lékař, domovník, hospodský apod.) – mohou **předávat informace a letáky přímo osobám ohroženým ztrátou bydlení.** Tj. nesdílet informace o klientech, pokud nespadají do výše uvedených kategorií, ale poradit klientům na koho se oni sami mohou obracet – telefonní čísla a kontakty na sociální pracovníky sociálních odborů apod.

³ Etický kodex sociálního pracovníka České republiky mj. uvádí:

„Profesi sociální práce vykonává multidisciplinárně ve spolupráci s jinými odborníky a organizacemi, které mohou napomoci sociálnímu začlenění klienta“.

„Je nejen posláním, ale i povinností sociálního pracovníka vykonávat sociální práci svědomitě, zodpovědně, iniciovat spolupráci multidisciplinárních týmů a dodržovat při výkonu této profese nejvyšší možné standardy profesionality v souladu s právními předpisy a dostupnými vědeckými poznatky“.

„Přispívá k začlenění klienta do sociální sítě a napomáhá při řešení problémů v dalších aspektech jeho života Respektuje znalosti a zkušenosti kolegů a spolupracuje s nimi“.

⁴ § 63-65 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, v platném znění

Příloha č. 1 Podklady k tématu GDPR a ochraně osobních údajů

Stanoviska k GDPR:

Dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů je nutné citlivě nakládat s osobními údaji klientů. Vzhledem k prevenci předcházení dluhům je vhodné propojit bytový a sociální odbor co se sdílení informací týče. V souladu s Doporučeným postupem MPSV č. 1/2018 k realizaci činností sociální práce na pověřených obecních úřadech, obecních úřadech obcí s rozšířenou působností, který vzájemné sdílení informací mezi jednotlivými útvary úřadu podporuje, ovšem na základě předem uděleného souhlasu klienta (nájemce).

Podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 z 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů, dále jen „GDPR“) je nutné si uvědomit, že v případech definovaných zákonnou úpravou není povinnost sociálních pracovníků požadovat souhlas klienta se zpracováním osobních údajů, to v praxi znamená, že pokud sociální pracovník v rámci činností sociální práce získává od klienta osobní údaje, činí tak v rámci platných právních předpisů.

Shrnutí základních informací z konzultace s ÚOOÚ k osobním údajům důležitým pro práci sociálních pracovníků: U osobních údajů vždy rozlišujeme, zda jde o zákonný důvod a zda uvedený státní orgán má zákonnou povinnost tyto údaje požadovat.

- 1) Pro činnosti sociální práce s osobou má sociální pracovník obecního, krajského úřadu a úřadu práce zákonný důvod (tj. sociální práce je vykonávána podle zákona o sociálních službách popř. podle zákona o pomoci v hmotné nouzi) to v praxi znamená, **že vést údaje je možné bez souhlasu.**
- 2) Co se týká údajů **o třetích osobách v SZSP** i v písemném spise sociálního pracovníka je možné vést je také bez souhlasu, protože jsou to údaje poskytnuté dobrovolně klientem a jsou vedeny zákonným způsobem a ze zákonného důvodu. Sociálním pracovníkům je doporučováno minimalizovat osobní údaje a údaje o zdravotním stavu třetích osob.
- 3) Pro údaje do SZSP platí, že jde o zákonné zpracování tj. zpracování bez souhlasu osoby. Vlastní přístupový log in je v pořádku, i když se jedná pouze o část z celkového zabezpečení, avšak pro tuto dílčí část je vlastní log in dostatečnou ochranou.

To v praxi znamená, že pokud se jedná o případy, které řeší sociální pracovník v rámci činností sociální práce v přenesené působnosti, a to včetně potřebné dokumentace, pak se jedná o zákonnou povinnost, proto není nutné mít klientův souhlas.

- 4) Pracovníci na úseku sociální práce (zákon o sociálních službách a zákon o pomoci v hmotné nouzi) evidují ve spise i osobní údaje o rodinných příslušnících, popř. o dalších osobách blízkých klientovi. Jedná se o osobní údaje, které nám v rámci zakázky sdělil klient. Některé tyto osobní údaje mohou zasahovat i do oblasti citlivých údajů (např. žije s družkou paní Janou Novákovou, která je invalidní důchodkyně). Zde se nevyžaduje souhlas, jedná se o údaje potřebné pro výkon činností sociální práce tedy zákonnou povinnost, avšak pokud by je z nějakého důvodu požadovala třetí osoba je nutné si písemný souhlas vyžádat.

Příloha č. 2 VZOR Souhlasu s předáváním informací - sociální a bytový odbor

Upozorňujeme, že souhlas musí být svobodný, konkrétní, informovaný a jednoznačný projev vůle, který nájemce činí dobrovolně a k udělení souhlasu nesmí být jakkoliv nucen. Udělení souhlasu je právem, ne povinností.

Obecný vzor Souhlasu s předáním informací v rámci obecního úřadu, který je třeba upravit a doplnit podle skutečnosti

Souhlas s předáním informací v rámci trvání nájemní smlouvy

Já, níže podepsaný/á

Jméno a příjmení:

Narozen/á:

Nájemce obecního bytu:

Ulice, město, číslo bytové jednotky, patro

.....

Nájemní smlouva uzavřena dne

a to na dobu od/do:

Dále jen „nájemce obecního bytu“

1. Uděluji tímto výslovný souhlas(*obec, město*) se sídlem, dále jen „pronajímatel obecního bytu“, aby v případě, že vzniknou důvodné pochybnosti či zjištění pronajímatele, že hrozí či již dochází na straně nájemce k porušení povinností nájemníka, byly předány informace v rámci obecního úřadu za účelem řešení prevence ztráty bydlení.
2. Orgán obecního úřadu spravující obecní bytový fond předá písemně informace a tím i podnět k zahájení sociální práce příslušnému orgánu obecního úřadu, který zajišťuje výkon činností sociální práce.
3. Nájemce obecního bytu bude o předání informací a podnětu k zahájení sociální práce písemně vyrozuměn a aktivně bude se sociálními pracovníky spolupracovat tak, aby řádně plnil své povinnosti nájemce obecního bytu.

V dne

.....

Podpis nájemce obecního bytu

Příloha č. 3 VZOR Souhlasu s předáváním informací napříč odbory obecního úřadu

Upozorňujeme, že souhlas musí být svobodný, konkrétní, informovaný a jednoznačný projev vůle, který nájemce činí dobrovolně a k udělení souhlasu nesmí být jakkoliv nucen. Udělení souhlasu je právem, ne povinností.

Obecný vzor Souhlasu s předáním informací v rámci obecního úřadu, který je třeba upravit a doplnit podle skutečnosti – tedy především název útvaru (orgánu, oddělení – nutno doplnit dle skutečnosti), případně i jméno zaměstnance oprávněného s nájemcem jednat.

Souhlas s předáním informací v rámci trvání nájemní smlouvy

Já, níže podepsaný/á

Jméno a příjmení:

Narozen/á:

Nájemce obecního bytu:

Ulice, město, číslo bytové jednotky, patro

.....

Nájemní smlouva uzavřena dne

a to na dobu od/do:

Dále jen „nájemce obecního bytu“

4. Uděluji tímto výslovný souhlas(*obec, město*) se sídlem, dále jen „pronajímatel obecního bytu“, aby v případě, že vzniknou důvodné pochybnosti či zjištění pronajímatele, že hrozí či již dochází na straně nájemce k porušení povinností nájemníka, byly předány informace při řešení prevence ztráty bydlení v rámci obecního úřadu útvarům, které se věcně řešení této situace dotýká.
5. Orgán obecního úřadu spravující obecní bytový fond předá písemně informace příslušnému orgánu obecního úřadu: (*vždy nutné vypsát*)
.....
.....
6. Nájemce obecního bytu bude o předání informací písemně vyrozuměn a vyzván ke spolupráci s příslušným orgánem obecního úřadu v rozsahu, který je nezbytný k tomu, aby řádně plnil své povinnosti nájemce obecního bytu.

V dne

.....

Podpis nájemce obecního bytu

